

راهنمای مادر و پدرهایی که می‌خواهند برای کودکان‌شان کتاب انتخاب کنند

کتاب‌های خوب برای بچه‌های خوب

پدر و مادرها دوست دارند بچه‌هایشان اهل مطالعه و خواندن کتاب باشند. برای کتابخوان کردن آنها هم از هیچ تلاشی - تاکید می‌کنم، هیچ تلاشی - کوتاهی نکرده و سعی می‌کنند شرایط را طوری فراهم کنند که بچه‌هایشان اهل کتاب باشند. بخوانند و یاد بگیرند. اما دیده شده پدر و

حسام آبنوس

دبیر قفسه

مادر در انتخاب کتاب برای بچه‌هایشان به این نکته توجه نمی‌کنند که هر کتابی برای کودک دل‌بندشان مناسب نیست. به همین خاطر گاهی دیده می‌شود کتاب‌هایی در کتابخانه بچه‌هاست که با وجود جذابیت‌های بصری اما مورد بی‌مهری و بی‌اعتنایی بچه‌ها واقع شده و سراغی از آنها نمی‌گیرند. در واقع در این فقره بچه مقصر نیست، بلکه پدر و مادر در انتخاب کتاب برای کودک‌شان بی‌دقتی کرده و صرف این‌که کتابی رنگ و لعاب داشته باشد حتماً برای کودک‌شان مناسب است، حتی دیده شده که برای تهیه چنین کتابی هزینه گزافی پرداخت شده، ولی کودک هیچ توجهی به آن نکرده و سراغ کتاب‌های ارزان‌تر و حتی بی‌رنگ و لعاب رفته و با آنها بیشتر رفاقت کرده است. این هزینه‌های سنگین گاهی سبب شده پدر و مادر در خرید کتاب برای بچه‌هایشان دلسرد شوند و قید خرید کتاب را بزنند، زیرا هزینه‌ای که برای تهیه یک کتاب به جیب‌شان تحمیل شده به قدری زیاد بوده که آنها را از ادامه این مسیر منصرف کرده است.

توجه به شرایط کودک و موقعیت سنی و رشدی او در انتخاب کتاب‌ها بسیار مهم است و در این راه، هم باید از آنهایی که عنوان کارشناس را دنبال نام خود یدک می‌کشند کمک گرفت و هم از پدر و مادرهایی با تجربه‌های مختلف؛ در واقع می‌توان از این دو گروه برای رسیدن به یک محتوای مناسب کودکان کمک و راهنمایی بگیریم تا به نتیجه مطلوب برسیم.

تصویرها حرف می‌زنند

اگر کودک‌تان در گروه خردسالان قرار می‌گیرد بهتر است دنبال کتاب‌هایی با تصاویر رنگی و شاد باشید. کتاب‌های تصویری برای این گروه سنی مناسب‌تر است و می‌تواند آنها را در رسیدن به خلاقیت و دریافت پیام‌های آموزشی یاری کند. بارها گفته شده که یک تصویر بهتر از هزار کلمه مفهوم را منتقل می‌کند و البته در نظر داشته باشید برای این گروه سنی بهتر است نوشته‌های کتاب کم باشد. زیرا این گروه نه‌سواد خواندن و درک مطلب دارند و خیلی مفهوم کلمات را دریافت کنند. پس بهتر است سراغ کتاب‌هایی که نوشته دارند، نرویم حتی اگر از نظر رنگ‌آمیزی و تصویر نمره قبولی کسب کنند. در واقع بهتر است به جای کتاب‌های نوشته‌دار سراغ کتاب‌هایی رفت که مفهومی را از طریق تصویر منتقل می‌کنند.

مجموعه «این چیه؟» که به‌نشر آن را منتشر کرده یکی از گزینه‌های موجود در این زمینه است که با تصاویر نکاتی را به کودکان یاد داده و نسبتاً می‌توان گفت فاقد متن است. مجموعه‌ای که از لباس‌ها و ابزار گرفته تا حیوانات و وسایل نقلیه در آنها معرفی شده و مخاطب فقط تصویر آنها را می‌بیند و می‌تواند فرآیند فراگیری برایش آغاز شود. این کتاب برای سن ۱/۵ تا ۳ سال آماده شده است. یا برای مثال کتاب «مزرعه حیوانات» که در آن تصویر حیوانات با استفاده از تکه‌های پولیش روی بدنشان جنس بدن آنها را نشان می‌دهد نیز می‌تواند در شناخت کودکان مناسب باشد یا کتاب‌هایی از همین نوع که صدای حیوان نیز در کنار تصویر و نوع پوست‌شان آمده تا کودک بهتر بتواند بشناسد.

آینه مشکلات کودک

کودکان از دوره‌ای محتوایی نیاز دارند که فرآیند شناخت‌شان تکمیل شود. فرآیندی که در آن محتوا متناسب با قدرت پردازش ذهن آنها باشد و در این مسیر بتوانند یادگیری داشته باشند. در این دوره باید سراغ کتاب‌هایی رفت که علاوه بر نکات بالا، محتوای خلاقانه داشته باشند و کودکان را در مواجهه با خود سر ذوق و هیجان بیاورد. به عبارتی باید کتابی برایشان انتخاب کرد که جالب باشد، طبیعی است که این اتفاق باید یکی دو مرتبه آزمایش شود تا به سلیقه کودک دست یافت و معیار او برای جالب بودن را شناخت.

کتاب‌هایی که شخصیت‌ها در آن منطقی باشند و پیام آموزشی مستتر در متن هم پیچیده و سنگین نباشد و در نهایت یک پیام ساده که در این سن کودک با آن درگیر

تفریح دسته‌جمعی

کودکان از یک سنی نیاز به خنده و شادی دارند و آن را احساس می‌کنند. احتمالاً دیده‌اید که در مواجهه با بزرگ‌ترها دوست دارند سرخوشی و شادی خود را بروز دهند، برای این سن و سال که خیلی هم زیاد نیست باید دنبال کتاب‌هایی با محتوای کمیک و طنز انتخاب کرد. طنزهای آموزنده‌ای که هم شوق و رغبت به خواندن را در کودک افزایش دهد و هم در کنار آن مفاهیم ارزشمند را منتقل کند، کتاب‌هایی که تمسخر و هجو کردن را آموزش دهند مناسب نیستند و خوب این نکته‌ای است که دقت زیادی می‌طلبید، کتابی که فقط بخنداند همیشه مناسب نیست، چون برخی از آنها به دیگران خندیدن و مسخره کردن را در خود پنهان دارند و در ناخودآگاه کودک این رفتار را ایجاد می‌کنند. در این زمینه می‌توان سراغ کتاب‌هایی مثل «دفتر خاطرات یک کرم» که با زبانی طنز به زندگی کوتاه یک کرم پرداخته اشاره کرد. اثری که در آن از زبان حیوانات قصه‌ای گفته می‌شود و خواننده در جریان آشناسدن با زندگی یک حیوان قصه‌ای خنده‌دار و طنز را

غول مشکلات را شکست

سعی کنید در کتاب‌ها دنبال آثاری باشید که گر از مشکلات شخصیت در انتهای آن باز شود. در واقع شخصیتی که در کتاب حضور دارد باید بتواند با کمک دیگران از پس مشکلی که برایش ایجاد شده بر بیاید و آن را پشت سر بگذارد. این نکته را درباره کتب خردسال بیشتر باید مورد توجه قرار داد. کودک نباید در خواندن تجربه شکست و ناکامی ابدی در ذهنش بماند، بلکه باید از

